

Aanbevelingen over voedselzekerheid en biobrandstoffen aan de Tweede Kamer

De stichting Wereldvoedselvraagstuk doet aanbevelingen aan de Tweede Kamer over het vraagstuk over de relatie tussen voedselzekerheid en biobrandstoffen. Deze aanbevelingen zijn geformuleerd op basis van drie bijeenkomsten in het kader van Wereldvoedseldag 2007, waar in totaal ongeveer 250 experts uit de energiewereld, voedsel- en agrosector, wetenschap, maatschappelijke organisaties en overheid zich over dit onderwerp hebben gebogen.

- 1 Nederland mag het bevorderen van de teelt en het gebruik van biomassa voor biobrandstoffen niet ten koste laten gaan van het streven naar voedselzekerheid.

Toelichting

Nederland heeft zich gecommitteerd aan het vergroten van de voedselzekerheid en het terugdringen van de honger in de wereld, onder meer door de Millennium Development Goals te onderschrijven.

- 2 De door de Europese Unie nagestreefde bijmenging van 5,75% in 2010 mag niet verhoogd worden voor er meer duidelijk is over de nadelige gevolgen voor het voedselvraagstuk en het milieu.

Toelichting

Het is om meerdere redenen van belang de afhankelijkheid van fossiele energie te verminderen, maar omdat de ecologische, sociale en economische gevolgen van een groeiende vraag naar biobrandstoffen niet duidelijk zijn, moet hier eerst nog veel onderzoek naar gedaan worden. Door de toevoeging van biobrandstoffen aan transportbrandstoffen niet verplicht te stellen of te verhogen, creëren we tijd om de gevolgen voor mens (honger) en milieu (duurzaamheid) beter in kaart te brengen. Resultaten uit onderzoek en enkele recente ontwikkelingen wijzen in de richting van mogelijk grote negatieve gevolgen voor voedselzekerheid en milieu, zeker indien productievolumes en handelsstromen verder zullen toenemen.

Een goed voorbereide en rationele besluitvorming op basis van een serieuze kosten-baten analyse is daarom essentieel.

- 3 De overheid moet allereerst met meer kracht inzetten op energiebesparing door de consument en de industrie.

Toelichting

Wetende dat er nog veel onzekerheid is over de nadelige gevolgen van de productie van biobrandstoffen, moet er volop worden ingezet op vermindering van het energiegebruik. Vooral in de auto-industrie zijn door innovaties grote energiebesparingen mogelijk. Een krachtig en duidelijk langetermijnbeleid van de overheid met een scherpe doelstelling in de tijd is hiervoor nodig, zodat het bedrijfsleven daarop kan koersen.

- 4 Bij het stimuleren van het gebruik van alternatieve energiebronnen, moet de Nederlandse regering de mogelijkheden van zonne-, wind- en waterenergie serieus nemen. Bij de afweging welke bron de meeste stimulans verdient, moet het streven naar voedselzekerheid, armoedebestrijding en een schoon milieu een belangrijke plaats innemen.

Toelichting

Biobrandstoffen zijn niet de enige optie om te werken aan een meer duurzame energievoorziening en aan verlaging van de CO₂-uitstoot. Gebruik van zon, wind en water zijn eveneens goede en mogelijk betere opties, die bovendien minder direct concurreren met voedsel in termen van prijs, grond en landbouw-inputs.

- 5 Nederland heeft de verantwoordelijkheid om bij de import van biobrandstoffen de mogelijk schadelijke gevolgen voor het wereldvoedselvraagstuk en het milieu in beeld te brengen en maatregelen te treffen om te komen tot oplossingen. Dit kan onder andere gebeuren in samenwerking met de productielanden in het Zuiden. Onder meer door kennisoverdracht, door het ontwikkelen van duurzame productiesystemen voor biomassa, en door te investeren in nieuwe technieken.

Toelichting

Een groot deel van de biobrandstoffen of de grondstoffen daarvoor zal geïmporteerd worden van buiten de Europese Unie. Nederland mag haar ogen niet sluiten voor de effecten die de teelt van biomassa voor biobrandstoffen in die landen heeft op voedselzekerheid en milieu. Daarbij moeten mogelijk positieve effecten voor de versterking van rurale economieën en armoedebestrijding worden benut en met speciale aandacht bevorderd. De duurzaamheidcriteria van de Commissie Cramer bieden hiertoe een goede aanzet maar moeten verder worden uitgewerkt en operationeel worden gemaakt.

- 6 De Nederlandse regering moet er, in de onderhandelingen over het Europese Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) en de WTO, alert op zijn dat de handel in biomassa voor brandstof niet ten koste gaat van voedselzekerheid en duurzaamheid.

Toelichting

Stimulering van biobrandstoffen leidt, naast een aantal andere oorzaken, tot een schaarste aan landbouwproducten en dus tot hogere prijzen van deze producten. Voor de boeren kan dit resulteren in hogere inkomens en een vermindering van armoede. Echter voor de armste consumenten in ontwikkelingslanden, zoals de arme stadsbevolking en de landloze plattelandbewoners, kan verhoging van de voedselprijzen leiden tot honger omdat zij simpelweg het voedsel niet kunnen betalen. Daarom is het belangrijk dat de Nederlandse regering in het kader van het GLB en de WTO een afweging maakt tussen liberalisering van de wereldhandel in landbouwproducten enerzijds, en voedselzekerheid en duurzaamheid anderzijds.

- 7 De Nederlandse overheid moet innovatie in de tweede generatie biobrandstoffen zodanig stimuleren dat optimaal gebruik wordt gemaakt van alle biomassa, zonder dat het ten koste gaat van de voedselzekerheid.

Toelichting

In tegenstelling tot de eerste generatie biobrandstoffen, die uitgaat van landbouwgewassen die ook als voedsel worden gebruikt zoals maïs, suikerriet en rapzaad, moet in de tweede generatie gezocht worden naar een optimum in het gebruik van biomassa. Door de behoefte aan (vruchtbare) grond, water en meststoffen kan de teelt van niet-eetbare biomassa even concurrerend zijn met voedselgewassen als de eerste generatie. Daarom moet ingezet worden op teelten die niet concurreren met de voedselproductie, maar wel acceptabel zijn wat betreft behoud van biodiversiteit en het gebruik van natuurlijke hulpbronnen.